

FÄRGSTARK PÅVERKAN

Att design fått enorm genomslagskraft i samhället har knappast gått någon förbi. Men design är mycket mer än inredning, trender och formgivning. Design handlar också om påverkan på människor. Vi fick en intressant pratstund med arkitekten och forskaren Alexandra Moore om hur design påverkar vårt välbefinnande.

Färg, ljus och ljud finns överallt runtomkring och påverkar oss människor varje dag. Mycket av det vi upplever sker undermedvetet. Finns det då samband som går att spåra, så att vi kan lära oss hur människor påverkas av olika designfaktorer?

Enligt Alexandra Moore, doktorand och inredningsarkitekt på Tema Arkitekter, finns tydliga samband mellan design och välbefinnande.

- Det är oerhört intressant hur vi människor påverkas av vår omgivning. Jag ville hitta sätt att få folk att må bättre på arbetet, där vi tillbringar större delen av vår vakna tid.

För drygt tre år sedan började Alexandra forska kring designfaktorer för välbefinnande i arbetsmiljön, ett ämne som är aktuellt inte minst på grund av dagens höga sjukskrivningstal. Forskningen bedrivs på institutionen för arbetsvetenskap vid Luleå tekniska universitet och den första fallstudien finansierades av TeliaSonera Sverige, TCO Development, Martela, färgbranschen samt Jarl Anderssons stora designstipendium.

- Studien bestod i att testa fyra olika rumsupplevelser med hjälp av designfaktorer på Telias kundtjänst för att se hur olika kombinationer av färg, ljus och ljud påverkade testpersonernas upplevelse av energi, engagemang och effektivitet. Mätningar gjordes med hjälp av enkäter. Även faktorn personifiering, som är en del av vår integritet, testades. Det innebär att pröva hur arbetet påverkades med respektive utan personliga föremål vid den egna arbetsplatsen.

Färg starkaste sambandet

Alla designfaktorer (färg, ljus och ljud) visade ett signifikant (godkänt vetenskapligt) samband med välbefinnande. Färg påverkade dessutom känslan av delaktighet, social gemenskap samt relation till arbetet.

- Särskilt färg påverkar oss väldigt starkt, varma färger ökar kommunikationsförmågan och aktiverar oss, medan kalla färger gör oss mer koncentrerade och kan även få oss att tro att temperaturen är lägre i ett rum, säger Alexandra.

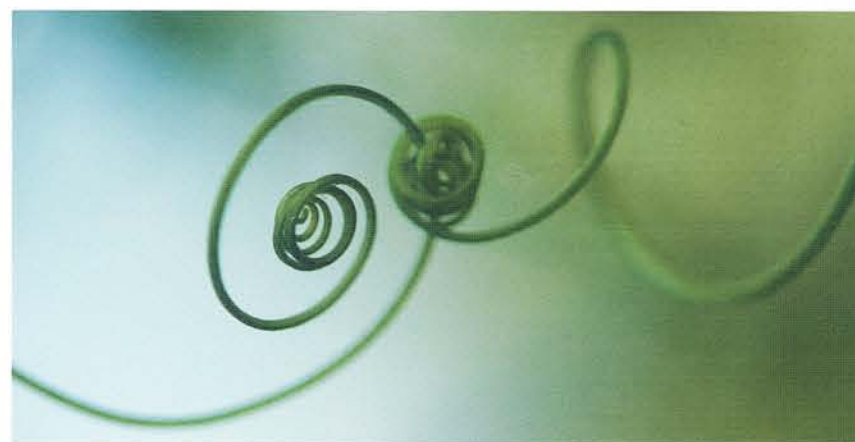
Resultatet visade också att ljudet påverkar vår koncentrationsförmåga medan ljuset styr hur vi uppfattar färger och rummets atmosfär.

Personligt allt viktigare

Inom servicebranschen pratas det mycket om det personliga, att människor vill känna anknytning och vara utvalda. Intressant nog understryker Alexandra Moores forskning denna tanke.

- Mina forskningsresultat visar att personliga föremål vid arbetsplatsen påverkar inspirationen, trivseln och kreativiteten. Det är något att ta lärdom av i många branscher, i en tid när världen snurrar allt fortare och vi dränks i information.

Inredningsprogram på TV och mäklare säger åt oss att ta bort alla personliga föremål och måla om när vi ska sälja vår bostad. Detta kan säkert hjälpa till vid försäljningen, men ska inte förväxlas med att styra upp den personliga smaken när man inreder ett hem. Alexandra tycker att hemmet ska byggas upp långsamt och att vi ska ta tillvara på våra personliga artefakter, eftersom de visar stolthet och trivsel. Det skickar snarare signaler om hemmets stora värde. Arkitekter och inredare kan däremot hjälpa till att hålla ihop färger och stilar samt ge belysnings-tekniska tips och möbleringsidéer. Särskilt förvaring är ett bra exempel på där arkitekten kan ge fiffiga lösningar.

Alexandra Moore Inredningsarkitekt/forskare arbetsmiljö.

Balans i atmosfären

Färg, ljus och andra designfaktorer lever inte separat, utan agerar tillsammans.

Att byta färgsättning på ett kontor är ofta inte tillräckligt för att åstadkomma större förändringar.

- Den rumsliga atmosfären påverkar i hög grad det sociala klimatet och gemenskapen som ger oss energi. Helheten är kanske det viktigaste intrycket, att det finns en balans i atmosfären.

Då trivs människor som allra bäst. Och designfaktorer är ett medel att nå dit.

I framtiden fortsätter Alexandra sitt jobb på Tema Arkitekter, parallellt som hon forskar vidare. Nästa steg blir att koppla ihop forskningsresultaten med ekonomi och produktivitet, vilket borde intressera många företagsledare.

Så ökar du välbefinnandet med design!

Orienterbarhet: Se till att lokalen är lätt att överblicka och orientera sig i, då ökar känslan av delaktighet.

Personlighet: Var inte rädd att använda personliga föremål, det stimulerar kreativiteten och inspirationen.

Färgsättning: Välj färger oerhört noga – om du t ex vill aktivera människor ska du satsa på varma färger. Ta gärna hjälp av en inredare eller färgsättare.

Belysning: I ett hem är det viktigt att kunna styra ljusnivån för olika tillfällen. Ljuset påverkar alla andra intryck och kan både få oss att koppla av eller ladda upp.

"Det började som ett enstaka idéprojekt och växte till en strategisk fråga för Sabis"

Madeleine Brehmer, marknadschef Sabis.

ALEXANDRAS JOBB FÖR ATT SKAPA BALANS PÅ SABIS:

- Sabis höll på att etablera en ny restaurang och behövde hjälp med att visualisera sitt koncept Sabis Balans. Alexandra Moore kopplades in som en idéspruta, med uppgift att göra en skiss på hur en restaurang skulle se ut enligt det nya konceptet.

- Vi jobbar med de fyra elementen jord, luft, vatten och eld för att skapa harmoni och balans i våra restauranger. Det gäller allt från rumsplanering till färgsättning och möbelval. Gästerna på våra företagsrestauranger äter ofta hos oss fyra dagar av fem. Då är det viktigt att restaurangen känns som en oas i huset, en plats som ger trivsel och energi.

Alexandras kunskaper och arkitekturfarenhet visade sig vara förlösande för Sabis, som initierade en rad nya designprojekt, stora och små. I april 2007 öppnade Sabis Restaurang Terra på Kungsholmen i Stockholm. Här har Tema Arkitekter varit med från början och jobbat med elementet jord i färgsättning, atmosfär och personliga detaljer. Terra betyder just "jord" på latin. - Lunchrestaurangen har genomgått en "extreme makeover" och blir något utöver det vanliga. Färgerna är utvalda för att vara jordnära och skapa harmoni och trivsel. Vi hade inte klarat att skapa en sådan restaurang av egen kraft, utan har förlitat oss på Alexandra som i detta projekt även samarbetat med kollegan Klara Wahlström, avslutar Madeleine.

